

Резюме на видеото „Стадии на Алцхаймер“

В това видео се описват **7-те етапа на деменция поради Алцхаймер**, съгласно д-р **Бари Райсберг**, професор по психиатрия, и се описва концепцията на **ретрогенезата**. Каква е Вашата полза?

Ще разберете по-добре болестта и преди всичко нейния ход. Ще разберете по-добре клиентите си и ще можете да се справяте по-добре с тях. В зависимост от етапа можете по-добре да адаптирате тренировките и игрите към хода на заболяването, засегнатите хора са по-малко разочаровани и това знание също Ви дава малко повече сигурност. Това улеснява ежедневната Ви работа. Подходящите интервенции (вижте и нашите видеоклипове „Трениране...“) могат донякъде да забавят хода на заболяването.

Ретрогенеза:

Ние изграждаме своите компетенции и умения в определен ред през целия си живот. Например ние **се учим да ходим, преди да сме „чисти“ (контрол на урината/изпражненията)**. Ретрогенезата казва, че при деменция ние губим тези способности в обратен ред (поне повечето от тях).

7-те FAST етапа (Functional Assessment Staging, функционална оценка на стадиите)

Той описва кои функции все още са възможни на кой стадий или кои типични характеристики се появяват на кой стадий.

Стадий 1:

Не може да се разпознае от засегнатите или от други - в мозъка обаче още **30 години ПРЕДИ да се развие болестта на Алцхаймер** (вероятно дори до 50 години преди това) може да са налице типичните отлагания - но това не е увреждане.

Стадий 2:

SCI (subjective cognitive impairment = субективно когнитивно увреждане)

Може да започне **15 години преди заболяването**, САМО засегнатите чувстват леко увреждане: Неправилно поставяне на предмети, забравяне на различни неща, но домашните помощници не забелязват това...

Стадий 3:

MCI (mild cognitive impairment = леко когнитивно увреждане)

Сега и **други** забелязват, че има все повече **проблеми** с концентрацията, предметите не могат да бъдат намерени, първоначална несигурност, предимно в непозната среда, грешки в работата, **нарушения в намирането на думи...**

Тези симптоми могат да **се появяват 7 години ПРЕДИ** стадий 4.

Засегнатите хора все още могат да се грижат за себе си, в своята самостоятелност могат да бъдат сравнени с младежи на **възраст 13-19 години**. Грешките и **дефицитите** обикновено са скрити от другите **възможно най-добре**, **защото ако някой** не може да се сети за думата „вилаца“, той може да каже „прибор за хранене“ вместо това и никой няма да разбере, че този човек има проблем с намирането на точните думи.

В стадии 1-3 все още няма диагноза Алцхаймер.

Стадий 4:

Следващият клип има за цел да покаже как например стадий 4 може да повлияе...

Ситуационен клип за стадий 4:

Семейната двойка Фриц (86) и Кристине (83) живеят у дома си. В този епизод г-н Фриц често е объркан. Жена му казва, че просто понякога е невнимателен. Тя не иска да види, че това вече може да са симптоми на лека деменция. Тя също го упреква отново и отново, когато болестта му се прояви. Той се опитва да скрие това. Току-що е бил на педикюр (г-жа Ханелоре е дошла у дома за педикюр) и иска да плати.

Съдържание на клипа за стадий 4:

Както е описано в ситуацията, г-н Фриц трябва да плати след педикюра.

„Какво дължа?“, пита той. Г-жа Ханелоре: „42.-“ Той ѝ дава 100.- и казва „Така е добре“ (както казвате, когато давате бакшиш...)

Г-жа Кристине възкликва ужасено: „Ти луд ли си?“

Анализ на клипа за стадий 4:

Г-н Фриц търси в портфейла си. Той **знае** очевидно, че обикновено се дава **бакшиш**. Но **колко?** Сигурно вече мисли какво да даде, когато търси парите... Но тогава трябва да знае, че обикновено се дават само няколко евро. Може би трябва да даде 45. Вероятно вече не може да **намира правилните банкноти**: 2 x 20.- например и дребни пари...

Зато хората често търсят банкнота, която изглежда достатъчно голяма, и след това казват, че е подходяща, така че останалото е бакшиш. Сега си спестява да признае, че има проблеми при смятането или установяването на правилните банкноти. Жена му все още не иска да разбере, че точно това е симптом на болестта и го обвинява.

Описание на стадий 4: Тук става дума за лека деменция. От този етап болестта подлежи на диагностициране. Отнема около 2 години. Можете да сравните тези хора със самостоятелността на 8-12 годишни. Ако живеят сами, това обикновено все още е възможно, но вече крие много опасности.

Краткосрочната памет е ясно ограничена, концентрацията скоро намалява. Справянето с опасни устройства може да бъде проблематично, сметките остават неплатени, боравенето с пари като цяло е трудно (вижте нашия клип), сложните задачи вече не са възможни, ориентирането в непознати места едва ли е възможно.

Стадий 5:

Следващият клип има за цел да покаже как например стадий 5 може да повлияе...

Ситуационен клип за стадий 5:

Семейната двойка Фриц (86) и Кристине (83) живеят у дома си. В този епизод г-н Фриц често е объркан. Жена му смята, че е само заради възрастта му. Тя не иска да види, че това вече са симптоми на умерена деменция. Тя често го обвинява.

Съдържание на клипа за стадий 5:

Двойката седи на масата и двамата прелистват списание. Г-жа Кристине става и казва, че отива до банята да се приготви... На нея ѝ е съвършено ясно за какво става въпрос, ЗА КАКВО иска да се приготви. Все пак те празнуват 50-ия рожден ден на дъщеря си. Съвсем ясно е, че и ТОЙ трябва да знае това. Затова тя малко го притиска, че и той най-после трябва да направи нещо. Но той няма представа. Той е забравил, че този празник съществува и пита какво да прави. Тя е нетърпелива: „Ами обличай се! Ще празнуваме 50-те на Лиза!“ Така той става и отива да се преоблече. Но как? Облича старо работно яке. Когато се връща, тя го пита дали се е облякъл добре и той: „Да, да“.

Сега тя го вижда и казва укорително: „СТАРИЯ парцал...?“

Анализ на клипа за стадий 5:

Г-н Фриц вече не може сам да се облича подходящо за ситуацията.

Описание на стадий 5: Тук става дума за **умерена деменция**. От този етап човек вече **НЕ** трябва да живее сам. Самостоятелността може да се сравни с **дете** на **5-7 години**. Стадият **продължава** средно около **1,5 години**. Хората на този етап често носят едни и същи дрехи всеки ден, вече не могат да се облекат подходящо за ситуацията (вижте клипа по-горе), например ходят на пазар през зимата по пижами и т.н. Личната хигиена често пада значително. На преден план излиза объркването за мястото и времето. Паметта за места или имена все повече се губи.

Стадий 6:

Следващият клип има за цел да покаже как например стадий 6 може да повлияе...

Ситуационен клип за стадий 6:

Семейната двойка Фриц (86) и Кристине (83) живеят у дома си. В този епизод г-н Фриц често е много объркан. Съпругата му помага за много неща в ежедневието. Например при обличане. Но през повечето време той иска да го направи сам. Тя е твърде забързана за него.

Съдържание на клипа за стадий 6:

Г-н Фриц току-що си облече сам ризата. Успява да си закопчае няколко копчета, но някои от тях отново погрешно...

След това го виждаме да излиза от стаята с 2 различни обувки.

Анализ на клипа за стадий 6:

Г-н Фриц вече не може да се облича сам. Копчетата често не са закопчани правилно, понякога обувките се обуват от различни чифтове - ако обуването изобщо стане, защото връзките на обувките обикновено вече не могат да се завържат. Някои хора пускат краката си в грешния крачол на панталоните или ръцете им в грешните ръкави, циповете вече не могат да се отворят или затварят и т.н.

Описание на стадий 6: Тук става дума за **тежка деменция**, която продължава около **2,5 години**. Хората имат нужда от денонощна грижа. Самостоятелността е равна на едно **малко**

дете. Не могат сами нито да се обличат, нито да се мият, нито да вземат душ. Самото регулиране на температурата на водата обикновено вече не е осъществимо. Пускането на водата в тоалетната става твърде трудно и дозаторът за тоалетна хартия често вече не може да се използва. Това може да доведе до неприятно замърсяване. На този етап се появява и инконтиненция на урина и изпражнения. Ориентацията у дома вече може да бъде проблематична, а близките роднини често не се разпознават. Често се нарушава ритъмът ден/нощ.

Стадий 7:

Тук не сме подготвили никакъв клип.

Описание на стадий 7: Става дума за **много тежка деменция**, която може да продължи **7 години** и повече. Индивидите на този етап се нуждаят от **денонощен придружител и грижи**. Те обикновено говорят само няколко думи и дори това по-късно може да бъде съкратено само до една дума.

Самостоятелното ходене и по-късно седене става невъзможно. Губи се и смехът. Вече не могат да държат главата си изправена, защото съответните мускулни контроли вече не работят. И накрая остават най-простите рефлексии за засмукване и хващане.

Обучение:

Наблюдавайте, кои задачи вече не могат да бъдат извършвани. Първо определени неща вече не могат да се правят само по изключение, защото **загубата на компетенции** също подлежи на **колебания** (ежедневни действия и т. н.)

Опитайте да **стимулирате** хората, доколкото **още е възможно**, да изпълняват определени **задачи** - дори ако това става неправилно. Не изтъквайте дефицити, признайте това, което все още работи. Ако забележите симптоми, които можете да причислите към етапите, тогава хората трябва да бъдат причислени към **етапа с по-висока степен**. Така че, ако някой показва типични симптоми на етап 4, но не може да се облече подходящо за ситуацията, тогава този човек е в етап 5 (така че не използвайте „средна стойност“...).

Опитвайте се да **определите, колко MMSE точки** има някой и използвайте графиката във видеото „Видове деменция“, за да определите **кои задачи** могат да бъдат поверени на засегнатото лице. От това можете също така да разберете, кои курсове за обучение са все още полезни.

Препоръчителна литература:

Интернет проучване „Стадии на Алцхаймер“ или „Бари Райсберг“ или „Стадии на деменция“

Вижте и нашето видео „Трениране...“

Вижте и нашето видео „Психосоциални интервенции“

Вижте и нашето видео „Форми на деменцията“